

Javnaðarflokkurin á Tingi:

Frítíðarlønin skal haldast uttanfyri afturhaldsskipanina

Tá lögtingsmál nr. 122 og 123 um at gera broytingar í lögtingslógini nr. 86 frá 1. september 1983 var til viðgerðar í farnu viku, nevndu Atli Dam og V. Johannesen m.a. frítíðarlønina, og gjørdur viðmerkningar

Frítíðarlønin

Teir mæltu til, at øll frítíðarløn, útgöldin í 1984, verður hildin uttanfyri afturhaldsskipanina.

Grundgevingin er, sigur Vilhelm Johannesen, at nøkur fólk hava fingið frítíðarløn útgöldna áðrenn 1. apríl í ár, og verður so státt ikki skattur tikin av hesum peningi, meðan tey ið fáa frítíðarlønina útgöldna aftaná 1. apríl í ár, verða kravd eftir skattapeningi, umframt at tey tá fáa størri skattarokning enn upprunaliga ætlað, av tí at frítíðarpeningurin verður lagdur omaná vanligu lønina.

Onnur grundgevingin var tann, at tey sum hava frítíðarmerkir í bók, og sum fara á Postverkið at fáa peningin útgöldna, ikki verða kravd eftir skatti, tí Postverkið ikki hevur EDV-skipan, sum kann rokna skattin út.

Fyri at stilla øll líka, mælir Javnaðarflokkurin til, at øll frítíðarløn verður hildin uttanfyri afturhaldsskipanina.

Atli Dam setti spurning til Torbjørn Poulsen, landsstýrismann í skattamálum, hvi lønarskipanin var bytt í 10-daga skeið istaðin fyri vikuløn, mánaðarløn, avreiðingarløn o.s.fr. alt eftir hvussu fólk verða lønt.

— Er tað peningastovnarir sum hava kravt hesa skipan?

Atli Dam fekk einki svar frá landsstýrismanninum.

Órættvis skipan

Siðan fæddi Vilhelm Johannesen fram nøkur dømi um, hvussu órættvis samtíðarskattaskipanin virkar. Eitt nú vaskikonan, sum í mánaðarløn fær 2.400 krónur. Lønin er útgöldin aftaná 1. apríl. Hóast hon bert fær 12 slíkar mánaðarlønir árliga, so var lønarávísingin faldad við 36! Soleiðis skal

vaskikonan gjalda 840 krónur í skatt. Hetta svarar til 35 pst. av lønini. Rætta skattaprocentið hjá henni tá árið er úti, liggur umleið 15 pst.

Annað dømi er arbeiðsmaðurin, sum fær 11.000 kr. ávistar sum løn í apríl mánaða og aðrar 11.000 krónur í frítíðarløn 2. mai. Í fyrsta umfari skal hesin gjalda skatt út frá eini ársinntøku upp á 264.000 krónur, — hóast veruliga ársløn hansara er 143.000 krónur.

Í veruleikanum eigur maðurin at gjalda 38-40 pst. í skatti. Í fyrsta umfari kemur hann at gjalda 50 pst.

Grundin til, at savnaða upphæddin verður so skeiv, kemst av, at um útgjaldingin er millum 1. og 10. í mánaðnum — løn fyrri 10 dagar, verður faldad við 36. Um lønin verður útgöldin frá 10. til 20. í mánaðnum, so verður faldad við talinum 18 o.s.fr.

Lest millum 1. og 10. mest í skatt

Av hesum sæst, at tann sum fær løn millum 1. og 10. í hvørjum mánaða, verður órimiliga skattaður. Tann sum fær løn millum 10. og 20. í mánaðnum, verður næst-ringast stillaður og tann sum fær løn millum 20. og 30. í mánaðnum, verður frægast stillaður.

Nú verður sagt, at skatturinn verður útlíknadur fyri hvønn mánaða á árinum, men tað tekur umleið sjey-átta mánaðir, til hetta verður útlíknad. Soleiðis verða fólk tvíungin til at veita tí almenna rentufrið lán í upp til fleiri mánaðir.

Annar tvørleiki er dømi um fiskimannin, sum 11. apríl fær útgöldið avrokningina, sum er 45.000 krónur fyri ein tur. Hann kemur at rinda skatt av eini ársløn sum svarar til 810.000 krónur. (Her verða tær 45.000 krónurnar faldad við 18), av tí at hetta er næsta 10 daga skeið. Um vit nú siga, at fiskimaðurin bert fær útgöldið avrokningina einaferð aftur í ár, umleið til heystar, sum verður 50.000 krónur, so átti hann eftir røttum at gjalda 30 pst., men verður her kravdur eftir 50 pst. — t.v.s. nýðst at gjalda 20 pst. meira í skatti um mánaðin, enn hann upprunaliga átti!

Øll fólk, sum hava lá- og miðalinntøkur, øll sum

Vilhelm Johannesen er limur í Skattanevndini og framsøgumaður hjá Javnaðarflokkinum í skattamálum.

hava ójavnar inntøkur frá viku til viku og frá mánaða til mánaða, øll sum fáa løn fyrst í einum mánaða, kunnu koma, fara at koma — ja, summi eru longu komin í ta støðu, at rinda eitt ov nógv skatt í fleiri mánaðar. Onkur sigur at hetta verður javnað út aftur sum árið liður og tað er rætt. Men hesi fólkini verða tvingad til at veita tí almenna rentufrið lán í upp til fleiri mánaðar.

Gjaldføri hjá fólki

Hetta gongur sjálvandi út yvir gjaldførið hjá hesum fólki. Skulu tey biða við at gjalda rentur og avdrátt av sethúsalánum til tey eina ferð fáa peningin aftur sum landsstýrismaðurin í figgjarmálum og figgjarnevndarformaðurin hava lænt? Skulu tey biða við at gjalda elrokningina, hitarokningina og telefonrokningina. Skulu tey út at keypa uppá borg ella skulu tey kanska í ein peningastovn at lána pening til hoga rentu meðan figgjararmálaráðharrin og figgjarnevndarformaðurin hava teirra pening til láns fyrri onki?

At enda sigur Vilhelm Johannesen, at kumulativa skattaskipanin bert tryggjar teir persónar, sum hava heilt stórar ársinntøkur, umleið 250.000 krónur og meira. Allir hinir skattgjaldarnir fara eftir skipanini at gjalda meir enn tey upprunaliga eiga at gjalda.

Royndarkoyring

Vilhelm Johannesen endaði við at endurtaka at til mælið frá Javnaðarflokkinum og Tjóðveldisflokkinum í álitinum frá skattanevndini í lögtingsmáli nr. 88 í 1982, sum segði m.a.:

»Eisini eiga vit at royndarkoyra eina nýggja innkrevjingarskipan parallelt við galdandi skipan í nakrar mánaðir. Á henda hátt vildi tað verið møgulegt at funnið tey veiku liðini í eini nýggjari innkrevjingarskipan og at styrkt tey.»

Í eini slíkari royndarkoyring kundi skattavaldið gjørt avtalu við nøkur hundrad fólk um, at vit royndarkoyra eina samtíðarskattaskipan við tykkum parallelt við galdandi skattaskipan, fyrri at siggja hvussu stór frávikin verða.

Til hesa royndarkoyring kundi ella skuldi skattavaldið so tikið øll sløg av skattgjaldarum. Fólk frá lá, miðal- og háinntøku bólkunum. Fólk sum fáa fiskipart, tímálent, fastlont og fólk sum fáa fyrilshjálp og varandi hjálp eftir forsoarglógini. Fólk sum fáa vikuløn og fólk sum fáa mánaðarløn. Fólk sum fáa løn fyrst í mánaðnum og fólk sum fáa løn síðst í mánaðnum.

Elektron og skattaskipanin

Vilhelm Johannesen spurdi eisini landsstýrismannin í skattamálum um sáttmálan við Elektron.

Hann vildi vita, hvussu nógv Elektron fær í fæstum frá tí almenna, hvussu nógv gildið verður fyrri hvørja transaktión, hvussu stórt talið av transaktiónum er hvønn dag, viku o.s.fr.

Eisini varð spurt, hvussu tað almenna hevur tryggja seg móti at standa á berum frá einum degi til annan.

Hetta varð ikki svarað.

Dag.

Suðringar aftur við sviðið soð

Tað kemst hesaferð av, at blað og pakka-postur úr Danmark, ikki kemur fram, fyrr enn farmaskipini koma suður — annan ella triðja dagin eftir at tað er komið til Føroya

Um yvirtøkur skulu fremjast, so krevst, at stovnurin kann varðveita tær tænastuveitingar, sum verið hava frammanundan.

— Hetta sigur ein blaðsøluhandlari í Suðuroy, sum er misnøgður við Postverkið.

Grundin er tann, at suðringar plaga at fáa postin, sum kemur við farmaskipinum t.v.s. blað og pakka-post o.a., suður við Teistanum, sama dag sum hann verður umskipaður í Havn.

Postverkið hevur higartil skipa farmin á tann hátt, at ein konteynari er settur umborð á Teistan, har blaðsølnurnar kunnu heinta t.d. blaðini um kveldið.

Seinasta árið hevur konteynarin kosta Postverkinum 100.000 krónur. Hann kostar eins nógv báðar vegir, óansæð um hann er tómur ella fullur.

Postverkið hevur nú gjørt av, at konteynarin verður tikin av figgjarætlanini hjá stovninum.

Istaðin kemur blað- og pakka-posturin suður við farmaskipinum, — einar tveir dagar eftir at skipið er komið til Føroya.

Serliga nú páskini standa fyrri durum, er tað ein meinbogi fyrri blaðsølnurnar í Suðuroy, tí tá fáa vit bert tveir dagar at selja blaðini í.

Møguleikin bert at umbiðja sær eina helvt av vanligja blaðtalinum er ikki tilstáandi, tí vit finga tað so seint at vita, sigur blaðseljarin.

Enn einaferð verða suðringar við sviðið soð, og nýðast at góðtaka avgerðir, sum bert vit í Suðuroy nýðast at liva við, sigur blaðseljarin.

Tað eydnadist ikki Sosialinum at fáa viðmerking frá Postverkinum, áðrenn blaðið fór til prentingar.

Páskalestur í Árhús

Kirkjubólkurin í Árhús boðar frá, at lestur verður lisin annan páskadag í Hasle Kirkju.

Byrjað verður kl. 15.

Aftaná verður høvi at fáa kaffi í sóknargarðinum.

Heldur tú sosialin

Lýsing

Konsertir við John Damgaard, pianisti.

Leygardagin 14. apríl kl. 16,30 í Ósáskúlanum í Klaksvík. Mánadagin 16. apríl kl. 20 í Norðurlandahúsinum, Tórshavn. Mikukvøldið 18. apríl kl. 20 Runavíkar skúli.

Skrá: Mozart: Rondo í D-dur K.V. 485.

Brahms: 4 stykkir op. 119.

J. Jersild: Trois pieces en concert.

Schubert: Sonata í B-dur.

Konsertfelagið